

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BIUDŽETINIŲ ĮSTAIGŲ DARBUOTOJŲ DARBO
APMOKĖJIMO IR KOMISIJŲ NARIŲ ATLYGIO UŽ DARBĄ ĮSTATYMO NR. XIII-
198 1, 5, 6, 8 IR 9 STRAIPSNIŲ BEI 1 IR 2 PRIEDŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1316
1 PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo Nr. XIII-198 1, 5, 6, 8 ir 9 straipsnių bei 1 ir 2 priedų pakeitimo įstatymo projektas (toliau – BIDU projektas) ir Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 1 priedo pakeitimo įstatymo projektas (toliau – VTĮ projektas, o toliau kartu – Įstatymų projektai) parengti atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. rugpjūčio 28 d. nutarimu Nr. 709 „Dėl 2025 metais taikomo minimaliojo darbo užmokesčio“ patvirtintą 2025 metų minimaliosios mėnesinės algos (toliau – MMA) dydį – 1038 eurų, taip pat į dažniausius fizinių ir juridinių asmenų paklausimus dėl tam tikrų nuostatų taikymo.

Įstatymų projektų tikslai:

1. Padidinti Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo (toliau – BIDU) 1 priede numatytus A, B ir C lygio specialistų minimalius pareiginės algos koeficientus, kad nustačius 1038 eurų MMA, minimalūs kvalifikuotų darbuotojų pareiginės algos koeficientai būtų didesni už nekvalifikuotų darbuotojų darbo užmokesį ir neatsirastų nepagrįstai susiklosčiusios minimalių pareiginės algos koeficientų sanklotos („persidengimo“). MMA, vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbo kodekso 141 straipsnio 2 dalies nuostata, – mažiausias leidžiamas atlygis už nekvalifikuotą darbą. Taip pat BIDU 2 priede pedagoginiams darbuotojams nustatytus pareiginės algos koeficientus nuo 2025 m. rugsėjo 1 d. padidinti 8 procentais, siekiant ir toliau išlaikyti, kad mokytojų ir šalies vidutinio darbo užmokesčio santykis būtų ne mažesnis kaip 130 procentų. Vadovaujantis Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinėmis sutartimis, atitinkamai didinamas ir pagalbos mokiniui specialistų bei švietimo įstaigų vadovujančių darbuotojų darbo užmokestis.

2. Padidinti Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo (toliau – VTĮ) 1 priedo 7–9 punktuose numatytus minimalius valstybės tarnautojų pareiginės algos koeficientus 7–9 pareigybių grupėms.

3. BIDU projektu taip pat siekiama neriboti galimybės skirti kintamosios dalies (jeigu tokia darbo užmokesčio sudėtinė dalis yra numatyta įstaigos darbo apmokėjimo sistemoje) ir po neeilinio biudžetinės įstaigos darbuotojo veiklos vertinimo, taip pat netaikyti minimalios ir maksimalios priemonių dydžio ribos mokytojams ir pagalbos mokiniui specialistams, reglamentuoti, kas yra aukštesnės ar žemesnės pareigos, į kurias darbuotojas gali būti perkeliamas po veiklos vertinimo bei, siekiant teisinio aiškumo atlikti kitus tikslinamojo ir techninio pobūdžio pakeitimus.

Įstatymo projektai yra Lietuvos Respublikos 2025 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto lydimieji teisės aktai.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai

BIDU projektą parengė Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, o VTĮ projektą – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija.

3. Kaip šiuo metu reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

BIDU 1 straipsnio 1 dalyje, apibrėžiant BIDU reglamentavimo sritį, nurodyta, kad šis įstatymas, be kita ko, nustato kasmetinį veiklos vertinimą, tačiau BIDU reglamentuojamas ne tik

kasmetinis (eilinis), bet ir neeilinis veiklos vertinimas, todėl siūlome šio straipsnio 1 dalį suvienodinti su BIDU 9 straipsnio pavadinimu ir nurodyti, jog BIDU reglamentuoja veiklos vertinimą.

BIDU 5 straipsnio 1 dalies 5 punkte reglamentuota biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio viena iš sudėtinių dalių – kintamoji dalis, kuri gali būti taikoma tik tuo atveju, jeigu yra numatyta įstaigos darbo apmokėjimo sistemoje ir skiriama darbuotojui BIDU ir darbo apmokėjimo sistemos nustatyta tvarka, atsižvelgiant į jo praėjusių metų veiklos vertinimą, taip pat kitais darbo apmokėjimo sistemoje numatytais atvejais. Siekdami neriboti galimybės skirti kintamosios dalies ir po neeilinio veiklos vertinimo, siūlome šį punktą tikslinti. Atitinkamai siūlome tikslinti ir to paties 5 straipsnio 3 dalį, kurioje numatyta, kad kintamoji dalis, atsižvelgiant į praėjusių metų veiklos vertinimą, gali siekti iki 40 procentų pareiginės algos, o nacionalinių ir valstybinių kultūros ir meno įstaigų darbuotojams, kurie viešo spektaklio, koncerto ar kito renginio metu atlieka profesionaliojo scenos meno kūrinius ir kurių pareigybių sąrašą tvirtina kultūros ministras (toliau – nacionalinių ir valstybinių kultūros ir meno įstaigų atlikėjai), – iki 160 procentų pareiginės algos.

BIDU 6 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad A1 lygio pareigybių pareiginės algos koeficientai darbo apmokėjimo sistemoje didinami 20 procentų, palyginti su to paties lygmens (pakopos) pareigybėmis, kurioms nebūtinai magistro kvalifikacinis laipsnis (išskyrus biudžetinių įstaigų vadovus). Siekiant teisinio aiškumo, siūlome šią BIDU 6 straipsnio 4 dalį sureglamentuoti aiškiau, nurodant, kad A1 lygio pareigybių pareiginės algos koeficientai darbo apmokėjimo sistemoje didinami 20 procentų, palyginti su to paties lygmens (pakopos) pareigybėmis, kurių pareigybės aprašymu priskirtoms funkcijoms vykdyti nereikalaujamas magistro kvalifikacinis laipsnis (išskyrus biudžetinių įstaigų vadovus).

BIDU 8 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad kiekviena priemoka, nurodyta šio straipsnio 1 dalyje, negali būti mažesnė kaip 10 procentų pareiginės algos, o jų suma negali viršyti 80 procentų pareiginės algos. Būtina šią nuostatą tikslinti dėl mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų, kadangi praktikoje apmokant už mokytojų ar pagalbos mokiniui specialistų pavadavimą, papildomas užduotis ar padidėjusį darbų mastą, kyla daug neaiškumų ir problemų. Paprastai mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų pavadavimas ar papildomi darbai įvertinami valandomis. Adekvatus ir teisingas apmokėjimas už pavadavimą ar kitus darbus jiems skaičiuojamas su pavadavimu ar papildomų darbų atlikimu susijusių valandų skaičių (pamokoms, pasirengimui ar kitoms veikloms) padauginus iš jų vienai darbo valandai tenkančio apmokėjimo. Daugeliu atvejų apskaičiuota priemokos suma nepatenka į 10 – 80 procentų pareiginės algos intervalą. Be to, pavadavimo atveju, neaišku, nuo ko skaičiuoti 10 – 80 procentų: nuo darbuotojui nustatytos pareiginės algos ar nuo pareiginės algos, tenkančios pavadavimo dienoms. Jei priemoka už pavadavimą skaičiuojama nuo darbuotojui nustatytos pareiginės algos, tai netinka trumpalaikiam pavadavimui iki 15 valandų, nes tik pasiekus 15 valandų, priemoka peržengia 10 procentų pareiginės algos ribą. Vadovaujantis Įstatymo nuostata, pavadavimo valandos (iki 15 valandų) kainuotų gerokai brangiau (nuo 3 iki 15 kartų brangiau, atitinkamai apmokant už 5 arba 1 valandą). Pažymėtina, kad minimali riba netinka ir kitais atvejais (skiriant papildomus darbus ar už padidintą mastą), nes dažnai jų svoris sudaro labai nedidelę dalį pareiginės algos. Jei priemoka už pavadavimą skaičiuojama nuo pareiginės algos, tenkančios pavadavimo dienoms, tai tinka tik pavadavimui nuo 1 valandos iki 6 valandų, o pasiekus 6 valandas, viršijama 80 procentų pareiginės algos riba. Maksimalios ribos nustatymas taip pat labai trukdo tais pavadavimo atvejais, kai pavaduoti ilgesniam laikui skiriamas mokytojas, įdarbintas tik nedidele etato dalimi (pvz., pavaduojantis įdarbintas 0,2 etato, o pavaduoja sergantį kolegą, kuris dirba 1 etatu) – šiais atvejais teisingas atlygis už pavadavimą gali ir kelis kartus viršyti pavaduojančiojo pareiginę algą. Atsižvelgiant į tai siūlome BIDU numatytų priemokos dydžių ribų netaikyti mokytojams ir pagalbos mokiniui specialistams.

BIDU 9 straipsnio 9 dalies 3 punkte ir 9 straipsnio 11 dalies 2 punkte reglamentuojami atvejai, kai darbuotojas, įvertinus jo veiklą kaip viršijančią lūkesčius arba kaip neatitinkančią lūkesčius, gali būti perkeltas atitinkamai į aukštesnes ar žemesnes pareigas. Taip pat 9 straipsnio 12 dalies 3 punkte reglamentuotas neeilinio vertinimo vienas iš atvejų – kai darbuotojas savo prašymu prašo perkelti jį į aukštesnes pareigas. Kas yra aukštesnės pareigos BIDU nereglamentuoja. Todėl

siūlome šiais atvejais nuostatas papildyti, nurodant, kad aukštesnes ar žemesnes pareigos yra toje pačioje biudžetinėje įstaigoje esančios aukštesnės biudžetinės įstaigos darbuotojo pareigos, kurios įstaigos darbo apmokėjimo sistemoje priskirtos aukštesniam pareigybių lygmeniui (pakopai).

Biudžetinės įstaigos darbuotojų (išskyrus pedagoginius darbuotojus) pareiginės algos koeficientus reglamentuoja BIDU 1 priedas, kuriame biudžetinių įstaigų vadovų, jų pavaduotojų, struktūrinių padalinių vadovų, jų pavaduotojų, specialistų ir kvalifikuotų darbuotojų minimalūs pareiginės algos koeficientai, apskaičiuoti vadovaujantis pareiginės algos (atlyginimo) baziniu dydžiu (1785,40 eurų), nustatytu Lietuvos Respublikos pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nustatymo ir asignavimų darbo užmokesčiui perskaičiavimo įstatyme, (toliau – pareiginės algos bazinis dydis) yra didesni už šiuo metu galiojančią MMA (924 eurus). Biudžetinės įstaigos vadovo pareiginės algos koeficientas BIDU 1 priede nustatytas nurodant minimalią ir maksimalią koeficiento ribą, kitų pareigybių grupių – nurodant tik minimalią pareiginės algos koeficiento ribą, BIDU 6 straipsnio 1 dalyje numatant, kad biudžetinės įstaigos darbuotojo pareiginė alga nustatoma iš darbo apmokėjimo sistemoje pareigybei nustatyto pareiginės algos koeficientų intervalo, kurio minimalūs pareiginės algos koeficientų dydžiai negali būti mažesni negu BIDU 1 priede nustatyti koeficientų dydžiai ir mažesni negu 1,1 Vyriausybės patvirtintos MMA, išskyrus darbininkus. Pareiginės algos maksimalaus koeficiento dydis negali viršyti biudžetinės įstaigos vadovo pareiginės algos maksimalaus koeficiento dydžio, nustatyto BIDU 1 priede arba kituose įstatymuose, išskyrus BIDU 6 straipsnio 6 dalyje nustatytus atvejus. Pagal BIDU 1 priedą kvalifikuoto darbuotojo (C lygis) minimalus pareiginės algos koeficientas yra 0,57, t. y. pareiginė alga sudaro 1017,68 eurų ($0,57 \times 1785,4$) ir būtų 20 eurų mažesnė nei siūloma minimali mėnesinė alga 2025 metais (1038 eurai). Didinant kvalifikuoto darbuotojo minimalų pareiginės algos koeficientą, būtina didinti ir specialistų (A ir B lygio) minimalius pareiginės algos koeficientus, siekiant išvengti pareiginių algų koeficientų persidengimo tarp kvalifikuotų darbuotojų ir specialistų.

Vadovaujantis BIDU nuostatomis, tik D lygio pareigybėms, kurioms netaikomi išsilavinimo ar profesinės kvalifikacijos reikalavimai, pareiginė alga nustatoma MMA dydžio, t. y. darbininkų pareiginė alga negali būti mažesnė negu MMA.

Pedagoginių darbuotojų darbo apmokėjimo sąlygos detalai reglamentuotos BIDU 2 priede. Mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų pareiginė alga nustatoma, atsižvelgiant į pedagoginio darbo stažą, kvalifikacinę kategoriją ir veiklos sudėtingumą. Mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui pareiginė alga nustatoma, atsižvelgiant į mokykloje ugdomų mokinių skaičių, pedagoginio darbo stažą ir veiklos sudėtingumą. Švietimo pagalbos įstaigų vadovams, jų pavaduotojams, kurių darbas laikomas pedagoginiu – atsižvelgiant į pareigybių skaičių, vadovaujamo darbo patirtį. BIDU 2 priede nurodytiems pedagoginiams darbuotojams nustatytas konkretus pareiginės algos koeficientas.

Susitarimo dėl Lietuvos švietimo politikos (2021–2030) nuostatai, kad mokytojų vidutinis mėnesinis darbo užmokestis iki 2024 m. pabaigos sudarytų 130 procentų šalies vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio, įgyvendinti nuo 2024 m. sausio 1 d. mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų darbo užmokestis padidintas 10 procentų, mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, švietimo pagalbos įstaigų vadovų, jų pavaduotojų ir skyrių vedėjų, kurių darbas laikomas pedagoginiu – 18,4 procento. Nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. visų pedagoginių darbuotojų pareiginės algos koeficientai padidinti dar 10 procentų, o 5,5 procento skirta pareiginės algos koeficientams didinti už veiklos sudėtingumą, priemonėms ar kitoms išmokoms.

BIDU 2 priedo 32 punkte yra nurodyti auklėtojų pareiginės algos koeficientai pagal kvalifikacines kategorijas. Pagal teisės aktus, reglamentuojančius pedagogų atestaciją, auklėtojai (auklėtojai, dirbantys bendrojo ugdymo mokyklose, pailgintos dienos grupėse, bendrabučio auklėtojai) nėra atestuojami, nes neįgyvendina ugdymo programos, tačiau jiems gali būti įskaitytos kvalifikacinės kategorijos švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka. Atsižvelgiant į tai, reikėtų tikslinti auklėtojų darbo apmokėjimo reglamentavimą.

VTĮ 19 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad darbo apmokėjimo sistema nustatoma kolektyvinėje sutartyje. Jeigu kolektyvinės sutarties nėra, darbo apmokėjimo sistemą nustato valstybės ar savivaldybės institucijos ar įstaigos vadovas ir paskelbia viešai valstybės ar savivaldybės

institucijos ar įstaigos interneto svetainėje. Darbo apmokėjimo sistema nustatoma vadovaujantis Vyriausybės patvirtintomis rekomendacijomis. Darbo apmokėjimo sistemoje, atsižvelgiant į šio Įstatymo ir Darbo kodekso nuostatas, detalizuojami valstybės ar savivaldybės institucijos ar įstaigos pareigybių sąraše esančių pareigybių pareiginės algos koeficiento, viršijančio šio įstatymo 1 priede nustatytą minimalų pareiginės algos koeficientą, dydžio nustatymo kriterijai (darbo patirtis, veiklos sudėtingumas, atsakomybės lygis, papildomų įgūdžių ar žinių, svarbių einamoms pareigoms, turėjimas ir pan.) ir, atsižvelgiant į nurodytuosius kriterijus, nustatomi didžiausi pareiginės algos koeficientų dydžiai, pareiginės algos koeficientų intervalai konkrečioms pareigybėms, priemokų dydžiai ir jų skyrimo tvarka. Prieš valstybės ar savivaldybės institucijos ar įstaigos vadovui nustatant ar keičiant darbo apmokėjimo sistemą, turi būti Darbo kodekso nustatyta tvarka įvykdytos informavimo ir konsultavimo procedūros. Pagal VTĮ 1 priedo 9 punkto nuostatas valstybės tarnautojo – specialisto, teismo administracijos sekretoriaus ir teismo posėdžių sekretoriaus minimalus pareiginės algos koeficientas yra 0,57, t. y. šių valstybės tarnautojų pareiginė alga sudaro 1017,68 eurų ($0,57 \times 1785,4$) ir būtų 20 eurų mažesnė nei siūloma minimali mėnesinė alga 2025 metais. Didinant valstybės tarnautojų 9 pareigybių grupės minimalius pareiginės algos koeficientus, būtina didinti ir 8-7 pareigybių grupių minimalius pareiginės algos koeficientus, siekiant išvengti pareiginių algų koeficientų persidengimo tarp valstybės tarnautojų pareigybių grupių.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projekte siūlomi šie pakeitimai:

- BIDU 1 straipsnio 1 dalį siūlome suvienodinti su BIDU 9 straipsnio pavadinimu ir nurodyti, jog BIDU reglamentuoja veiklos vertinimą, o tai reikštų, kad tiek eilinį, tiek ir neeilinį.

- Siekdami neriboti galimybės skirti kintamosios dalies ir po neeilinio veiklos vertinimo, siūlome BIDU 5 straipsnio 1 dalies 5 punktą ir atitinkamai to paties 5 straipsnio 3 dalį tikslinti išbraukiant žodžius „praėjusių metų“. Įstatymo 5 straipsnio 3 dalies pakeitimu taip pat bus numatyta, kad kintamosios dalies dydis visais atvejais gali siekti iki 40 procentų pareiginės algos. Atvejus, kai kintamoji dalis kitais darbo apmokėjimo sistemoje numatytais atvejais (ne atsižvelgiant į praėjusių metų veiklos vertinimą) buvo didesnė nei 40 procentų, siūlome reglamentuoti Įstatymo baigiamosiose nuostatose, numatant, kad didesnė kintamoji dalis mokama iki tol, kol ji į pareigas priimančio asmens yra paskirta arba iki tokios kintamosios dalies mokėjimo termino, nurodyto įstaigos darbo apmokėjimo sistemoje, pabaigos.

- Siekiant teisinio aiškumo, siūlome BIDU 6 straipsnio 4 dalį suregulamentuoti aiškiau, nurodant, kad A1 lygio pareigybių pareiginės algos koeficientai darbo apmokėjimo sistemoje didinami 20 procentų, palyginti su to paties lygmens (pakopos) pareigybėmis, kurių pareigybės aprašymu priskirtoms funkcijos vykdyti nereikalaujamas magistro kvalifikacinis laipsnis (išskyrus biudžetinių įstaigų vadovus).

- Siūloma BIDU numatytų priemokos dydžio ribų netaikyti mokytojams ir pagalbos mokiniui specialistams. Būtina šią nuostatą tikslinti dėl mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų, kadangi praktikoje apmokant už mokytojų ar pagalbos mokiniui specialistų pavadavimą, papildomas užduotis ar padidėjusį darbų mastą, kyla daug neaiškumų ir problemų. Paprastai mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų pavadavimas ar papildomi darbai įvertinami valandomis. Adekvatus ir teisingas apmokėjimas už pavadavimą ar kitus darbus jiems skaičiuojamas su pavadavimu ar papildomų darbų atlikimu susijusių valandų skaičių (pamokoms, pasirengimui ar kitoms veikloms) padauginus iš jų vienai darbo valandai tenkančio apmokėjimo. Daugeliu atvejų apskaičiuota priemokos suma nepatenka į 10 – 80 procentų pareiginės algos intervalą. Be to, pavadavimo atveju, neaišku, nuo ko skaičiuoti 10 – 80 procentų: nuo darbuotojui nustatytos pareiginės algos ar nuo pareiginės algos, tenkančios pavadavimo dienoms. Jei priemoka už pavadavimą skaičiuojama nuo darbuotojui nustatytos pareiginės algos, tai netinka trumpalaikiam pavadavimui iki 15 valandų, nes tik pasiekus 15 valandų, priemoka peržengia 10 procentų pareiginės algos ribą. Vadovaujantis Įstatymo nuostata,

pavadinimo valandos (iki 15 valandų) kainuotų gerokai brangiau (nuo 3 iki 15 kartų brangiau, atitinkamai apmokant už 5 arba 1 valandą). Pažymėtina, kad minimali riba netinka ir kitais atvejais (skiriant papildomus darbus ar už padidintą mastą), nes dažnai jų svoris sudaro labai nedidelę dalį pareiginės algos. Jei priemoka už pavadinimą skaičiuojama nuo pareiginės algos, tenkančios pavadinimo dienoms, tai tinka tik pavadinimui nuo 1 valandos iki 6 valandų, o pasiekus 6 valandas, viršijama 80 procentų pareiginės algos riba. Maksimalios ribos nustatymas taip pat labai trukdo tais pavadinimo atvejais, kai pavaduoti ilgesniam laikui skiriamas mokytojas, įdarbintas tik nedidele etato dalimi (pvz., pavaduojantis įdarbintas 0,2 etato, o pavaduoja sergantį kolegą, kuris dirba 1 etatu) – šiais atvejais teisingas atlygis už pavadinimą gali ir kelis kartus viršyti pavaduojančiojo pareiginę algą.

- Siūloma numatyti, kad BIDU 9 straipsnio 9 dalies 3 punkte, 9 straipsnio 11 dalies 2 punkte ir 9 straipsnio 12 dalies 3 punkte reglamentuojamais atvejais aukštesnės ar žemesnės pareigos yra toje pačioje biudžetinėje įstaigoje esančios aukštesnės biudžetinės įstaigos darbuotojo pareigos, kurios įstaigos darbo apmokėjimo sistemoje priskirtos aukštesniam pareigybių lygmeniui (pakopai).

- Siūloma didinti BIDU 1 priede numatytus minimalius pareiginės algos koeficientus A, B ir C lygio specialistams ir VTĮ 1 priedo 7-9 punktuose numatytus minimalius valstybės tarnautojų pareiginės algos koeficientus, kad biudžetinių įstaigų specialistų ir kvalifikuotų darbuotojų (išskyrus pedagoginius darbuotojus) minimalūs pareiginės algos koeficientai ir valstybės tarnautojų minimalūs pareiginės algos koeficientai, apskaičiuoti vadovaujantis pareiginės algos (atlyginimo) baziniu dydžiu (1785,40 eurų), būtų didesni už nuo 2025 metų įsigaliosiančią 1038 eurų MMA, taip siekiant sudaryti sąlygas mokėti teisingą darbo užmokestį ir neleisti tarp pareigybių grupių atsirasti nepagrįstai susiklosčiusios minimalių ir maksimalių pareiginės algos koeficientų sanklotos („persidengimo“) tiek tarp darbuotojų pareigybių grupių, tiek tarp valstybės tarnautojų minimalių pareiginės algos koeficientų, kadangi MMA, vadovaujantis Darbo kodekso 141 straipsnio 2 dalies nuostata, – mažiausias leidžiamas atlygis už nekvalifikuotą darbą.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos surinktais duomenimis, šiuo metu biudžetinėse įstaigose yra apie 10,4 tūkstančių nekvalifikuotų darbuotojų, kuriems nustatyta MMA. Nustačius planuojamą 1038 eurų MMA, jų pareiginės algos padidės 12,3 procentų (arba 114 eurai). A, B ir C lygio pareigybių minimalius koeficientus BIDU projekte siūloma padidinti nuo 5 iki 12 proc., o VTĮ projekte valstybės tarnautojų 7-9 pareigybių grupių minimalius koeficientus siūloma padidinti nuo 6 iki 12 proc. 2025 metais biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginė alga padidėtų 53–124 eurai (A lygio specialistui 53 eurai, B lygio specialistui 89 eurai, C lygio kvalifikuotam darbuotojui – 124 eurai). 7 pareigybių grupės valstybės tarnautojų pareiginė alga padidėtų 71 euru, o 8–9 pareigybių grupių – 124 eurai.

Kaip padidės biudžetinių įstaigų darbuotojų koeficientai, priėmus BIDU projektą, atsispindi šioje lentelėje:

Pareigybė	Kategorija	Min. kof.* 2024 m.	Min. PA** 2024 m., EUR	Min. kof. 2025 m.	Min. PA 2025 m., EUR	Min. PA augimas 2025 m. proc.	Min. PA augimas 2025 m., EUR
Specialistas	A	0,67	1196,22	0,70	1249,78	5	53,56
	B	0,62	1106,95	0,67	1196,22	8	89,27
Kvalifikuotas darbuotojas	C	0,57	1017,68	0,64	1141,80	12,2	124,12
Darbininkas	D	MMA	924	MMA	1038	12,3	114

*Min. kof. – minimalus galimas pareiginės algos koeficientas;

**Min. PA – minimali galima pareiginė alga EUR

Kaip padidės valstybės tarnautojų pareiginės algos koeficientai, priėmus VTĮ projektą, atspindi šioje lentelėje:

Pareigybė	Min. kof.* 2024 m.	Min. PA** 2024 m., EUR	Min. kof. 2025 m.	Min. PA 2025 m., EUR	Min. PA augimas 2025 m. proc.	Min. PA augimas 2025 m., EUR
vyriausiasis specialistas, specialiojo atašė pavaduotojas, prokuroro padėjėjas, teisėjo padėjėjas, teismo konsultantas, padėjėjas (Seimo kanceliarijoje)	0,66	1178,36	0,7	1249,78	6	71,42
vyresnysis specialistas	0,6	1071,24	0,67	1196,22	11,7	124,98
specialistas, teismo administracijos sekretorius, teismo posėdžių sekretorius	0,57	1017,68	0,64	1141,80	12,2	124,12

*Min. kof. - minimalus galimas pareiginės algos koeficientas;

**Min. PA – minimali galima pareiginė alga EUR

Net ir nedaug padidinus MMA bei minimalius darbuotojų pareiginės algos koeficientus ir valstybės tarnautojų minimalius pareiginės algos koeficientus, padidės valstybės tarnautojų, nekvalifikuotų ir kvalifikuotų darbuotojų, specialistų darbo užmokestis, o kartu padidės ir jų perkamoji galia.

Taip pat bus labiau įvertinta valstybės tarnautojų, kvalifikuotų darbuotojų, specialistų kvalifikacija, darbo sudėtingumas, todėl valstybė, kaip darbdavė, galės konkuruoti darbo rinkoje, pasirinkdama geresnius darbuotojus; galės būti nustatytas konkurencingas atlyginimas tam tikrų profesijų darbuotojams, kurių trūksta darbo rinkoje.

BIDU projekto 2 priede siūloma:

- visų jame nurodytų darbuotojų (mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų, mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, švietimo pagalbos įstaigų vadovų, jų pavaduotojų ir skyrių vedėjų, kurių darbas laikomas pedagoginiu) pareiginės algos koeficientus nuo 2025 m. rugsėjo 1 d. padidinti 8 procentais.

Minėtų darbuotojų pareiginė alga nuo 2025 m. rugsėjo 1 d. padidės 8 procentais:

mokytojų, švietimo pagalbos specialistų – nuo 146 iki 205 eurų (po mokesčių – nuo 91 iki 117 eurų);

auklėtojų, koncertmeisterių, akompaniatorių – nuo 110 iki 130 eurų (po mokesčių – nuo 56 iki 66 eurų);

mokyklų vadovų – nuo 287 iki 340 eurų (po mokesčių – nuo 173 iki 205 eurų);

jų pavaduotojų ugdymui – nuo 280 iki 290 eurų (po mokesčių – nuo 170 iki 175 eurų);

ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų – nuo 244 iki 268 eurų (po mokesčių – nuo 148 iki 162 eurų);

švietimo pagalbos įstaigų vadovų – nuo 261 iki 293 eurų (po mokesčių – nuo 158 iki 175 eurų), jų pavaduotojų, kurių darbas laikomas pedagoginiu – nuo 241 iki 265 eurų (po mokesčių – nuo 145 iki 161 eurų).

- atsižvelgiant į tai, kad auklėtojai (auklėtojai, dirbantys bendrojo ugdymo mokyklose, pailgintos dienos grupėse, bendrabučio auklėtojai) nėra atestuojami, nes neįgyvendina ugdymo programos, tačiau jiems gali būti įskaitytos kvalifikacinės kategorijos švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka, siūloma atitinkamai patikslinti BIDU 2 priedo 32 punktą ir BIDU 2 priedą papildyti nauju 32¹ punktu. BIDU 2 priedo 32 punkte išbraukiamos auklėtojo, vyresniojo auklėtojo, auklėtojo metodininko ir auklėtojo eksperto, kuriems suteiktos kvalifikacinės kategorijos, pareigybės, paliekant tik auklėtojo, kuriam nesuteikta kvalifikacinė kategorija, pareigybę ir BIDU 2 priedas papildomas 32¹ punktu, nustatančiu, kad auklėtojams, kuriems įskaitytos kvalifikacinės kategorijos

švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka, pareiginės algos koeficientai nustatomi taikant pareiginės algos koeficientus, nurodytus BIDU 2 priedo 32 punkte nustatytą atitinkamą kvalifikacinę kategoriją įgijusiems darbuotojams. Pagal teisės aktus, reglamentuojančius pedagogų atestaciją, auklėtojai (auklėtojai, dirbantys bendrojo ugdymo mokyklose, pailgintos dienos grupėse, bendrabučio auklėtojai) nėra atestuojami, nes neįgyvendina ugdymo programos, tačiau jiems gali būti įskaitytos kvalifikacinės kategorijos švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka. Atsižvelgiant į tai, tikslintinas auklėtojų darbo apmokėjimo reglamentavimas.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto Įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta
Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką Įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai
Įstatymų projektai neturės įtakos kriminogeninei situacijai ar korupcijai.

7. Kaip Įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai
Įstatymų projektai neturės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Ar Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams
Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus būtina pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus teikiamus Įstatymų projektus, kitų įstatymų priimti, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

10. Ar Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, įstatymų projektuose naujai apibrėžiamos sąvokos nevartojamoms.

11. Įstatymo projekto atitiktis Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis bei Europos Sąjungos dokumentams

Įstatymų projektų nuostatos atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas, Europos Sąjungos dokumentų nuostatomis neprieštarauja.

12. Jeigu Įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymams įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų rengti nereikės.

13. Kiek valstybės ir savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

BIDU projekto 1 priede numatytiems pareiginės algos koeficientų dydžiams padidinti 2025 metais reikėtų apie 23,5 mln. eurų valstybės biudžeto lėšų, iš jų apie 11 mln. eurų – savivaldybių biudžetams. Mažiausiai 11,7 tūkstančiams biudžetinių įstaigų darbuotojų gaunančių minimalius pareiginės algos koeficientus 2025 m. padidės darbo užmokestis, taip pat atitinkamai didės ir apie 15 tūkstančių darbuotojų, kurių pareiginė alga yra šiek tiek didesnė, nei minimali koeficiento riba, darbo užmokestis.

BIDU 2 priedo pakeitimams dėl mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų, mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, švietimo pagalbos įstaigų vadovų, jų pavaduotojų ir skyrių vedėjų, kurių darbas laikomas pedagoginiu, pareiginės algos koeficientų didinimo 2025 m. reikės skirti 54,4 mln. eurų, 2026 m. ir vėliau – po 163 mln. eurų kasmet. Šias lėšas numatyta įtraukti į 2025–2027 metų valstybės biudžeto projektą. BIDU 2 priedo pakeitimai bus taikomi apie 60 tūkst. darbuotojų (4 220 vadovaujančių darbuotojų, 4 635 švietimo pagalbos specialistams, 46 564 mokytojams, 4 599 kitiems pedagoginiams darbuotojams).

VTĮ projekto pakeitimams dėl 7–9 valstybės tarnautojų pareigybių grupių minimalių pareiginės algos koeficientų padidinimo 2025 metams prireiks 65 tūkst. eurų valstybės biudžeto lėšų, iš jų apie 4300 eurų savivaldybių biudžeto lėšų. Minimalių pareiginės algos koeficientų didinimas bus taikoma 88 valstybės tarnautojams.

14. Rengiant Įstatymo projektą gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant įstatymų projektus, specialistų išvadų ir vertinimų negauta.

15. Įstatymo projekto reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinės paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai yra „darbo apmokėjimas“, „biudžetinės įstaigos“, „valstybės tarnautojas“, „pareiginės algos koeficientas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
